

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מא

עין משפט
נר מצוה

קד א"י פ"ו מסכתות
שמיטה סוכה ח'
קד ב"י פ"ו מסכתות
לולב סוכה י' סג
פסין מד'
קד ג"י פ"ו סג ס' סו'
קד ד"י פ"ו מסכתות
סוכות סוכה ז' סג
לחין קמז קו"ט א"ח
ס"ה מפס ספ"י ט"ש
יד ס"ה נגז ספ"י ה'
קד ה"י פ"ו סג ס' ב'

רבינו חננאל

ואסיקא דמחזקת ר'
יוחנן ור' אלעזר ברבי
פירות שביעית דהו
פרי שני ושמיטתו לא
פריא דתניא מי שיש לו
סלע של שביעית פ'
סלע שלקחה ברבי
פירות שביעית וביקש
ליקח בה חלוק ביכד
עשה חלוק אצל חנוני
הרביל אצלו ואמר לו תן
לי בסלע זו פירות ונתן
לו ונתן ואמר לו תני
פירות הללו שקניתי
ספק נתונין לך במתנה
והחנוני אומר הרי סלע
זו נתונה לך במתנה.
והלא אומר הרי פירות
הללו מחללין על פירות
שש לי בבית ולוקח
בסלע זו מה שירצה
הנה חסד של שביעית
כפי פ"י שני וקנינו
דרך ספק אידוקר חלול
לא כפאן כ"ר אלעזר.
א"ל אס אומר מחלוקת
בפרי ראשון אבל בפרי
שני דברי הכל אפי'
הדרך חלול הוא: לא
כ"ר יוחנן ולא כ"ר
א"ל ע"ד אלא ש"ס
מחלוקת בפרי שני
ואי קשיא לך הא תניא
אחד שביעית ואחר
פירות שני מחללין
פרי שביעית דמי
שביעית הן מחזקין
מעשר שני בחריב ובי
ס' ע"ר שני מחללין
בבשר והלא איני
מחללי אלא בבשר שיש
עליו צורה אלא ברבי
מעשר שני (הבא) גבי
ברבי שביעית:
פיסקא משורב בית
הקדש חזקין
רבי' שיהא לולב נוסל
כל שבעה במדינה ובר
למקדש שנאמר הורש
אין לה סבלל דבעיא
דרשה ויהא וזו תנן
כ"ו א"ר אבירא אכול
החדש כבר פירשנוה
בפסכת ר"ה חלוקת ר'
יהודה על רבי' בפסכת
מנחות ואסיקא לריב'
אמר לאכול החדש ב"ר
בניסיון היום טול.
והאידנא לא אכלין
אלא באורחא דביכפר
נגזי תמידין ופא'
התקין דקנין בסתני'
דרש הסקרא והתקין:

דאפילו למ"ד פרק זה צורר (סנהדרין דף כה ושס) דאמרי דרבי
יהודה לפרש ובמה לחלק היינו דאמרינן דבמה לחלק וזמנא
נמי היינו לפרש והא דאמרינן בגזול קמא (נ"ק דף טו ושס) גבי
מעשר מעשר שני משום של בגל והס בגבל למאי חזו ומשני דזני
זיה בהמה ומסוק לה התם היינו
כרבי מאיר דרשי אפילו לכתחילה או
נמי אפילו כרבנן והתם דלא אפשר
בעינן אחר ולפי מה שפ' דר' מאיר
שרי אפי' לכתחילה לא יתקן מה
שפירש בקונטרס פרק הזהב (נ"מ)
דף נה: דגבי דמאי מחללין אותו
כסף על נחשת נחשת על הפירות
ויחזור ויפדה את הפירות דדוקא כך
לירך לעשות ולא מעולם לירושלים
והכא אשכחן דשרי ר"מ דמאי לחלל
על הפירות לכתחילה ובלבד שיטעו
ויאכלו במקום דהכי עדיף משחזור
ויפדה את הפירות:

פירות הללו נתונים לך במתנה.
בהדיא קמי' בירושלמי
דשביעית בסוף פרק שמיני והרגונו
אומר לו הרי סלע נתון לך במתנה
ובענין אחר לא סגי ודיק דדרך
חלול לא מילא חלול המנוני
לכתחילה סלע של בגל הדין על
פירותיו שלא כדרך מקח וממכר:
ושיהא יום הקץ שלו אסור.
הרבה הקטע תיקון רבן יוחנן
בן זכאי אלא הקץ תיקון יחד
להכי תני הכא יום הקץ אבז גרר
ותימה דמנחות פרק רבי ישמעאל
(דף סח:) לא תני הקץ דלולב אבז
הוא דיום הקץ ובפרק בשרא דר"ה
(דף יג:) תניא הקץ תרתי ועוד תקנת
טובא דתקון: **דאשתקד** לא
הוה בית המקדש הוה המזרחי הוה
מזרחי. ואפילו לרבי יהושע דאמר
שמעתי שמקריבין אף על פי שאין
בית בפר"ק דמנחות (דף יג:) הכי מילי
כשיש מזבח בני אבז בלא מזבח לא
כדמוכח בזבחים פרק קדשי קדשים
(דף סו ושס) דמזבח שנפסד כל
הקדשים שנשחטו סס פסולים ואין
לזבחים צניט שירי מנחה ולא קדשי
קדשים ואפילו קדשים קלים:
אי יומא רבן יוחנן בן זכאי וכלל
דחמיסר. שלא יוכלו להתעסק
בעומר בתחילת לילה ולא יספיקו
להקריב קודם תלות למחר וי"מ דמיייר
בערב י"ט סמוך לשקיעת החמה
ולא יכול לבקר צ"ט מדיקן יקרי
את העומר והיון מגלות וקופות
ושלש עשרה נפס וכלי שרת דברים
האריזין לעומר דתנן במנחות פ'
ר' ישמעאל (דף סו) דלי סמוך

בזכרים אבל בנקבות דברי הכל על שחזוין
מתחללין על חיון אין מתחללין גזרה שמא
יגדל מהן עדרים אמר רב אשי מחלוקת
בפרי ראשון אבל בפרי שני דברי הכל בין
דרך מקח בין דרך חילול והא דקתני לקח
לקח אידי דתנא רישא לקח תנא נמי סיפא
לקח איחיביה רבינא לרב אשי מי שיש לו
סלע של שביעית וביקש ליקח בו חלוק
ביכד יעשה ילך אצל חנוני הרגיל אצלו
ואומר לו תן לי בסלע פירות ונתן לו
וחזור ואומר לו הרי פירות הללו נתונים
לך במתנה והוא אומר לו הא לך סלע זו
במתנה והלא לוקח בהן מה שירצה והא
הבא דפרי שני הוא וקתני דרך מקח אין דרך
חילול לא אלא א"ר אשי מחלוקת בפרי שני
אבל בפרי ראשון ד"ה דרך מקח אין דרך
חילול לא והא דקתני אחד שביעית ואחד
מעשר שני מאי שביעית דמי שביעית דאי
לא תימא הכי מעשר מעשר ממש והא
דמיכתב **ווצרת הבכפר בידך** אלא דמי מעשר
הבא נמי דמי שביעית: **במתני'** *בראשונה
היה לולב נישל במקדש שבועה ובמדינה יום
אחד **משורב** בית המקדש התקין רבן
יוחנן בן זכאי שיהא לולב נישל במדינה
שבועה ובר **למקדש** ושיהא יום הנף בולו
אסור: **גמ'** *מנא לן דעבדינן זכר למקדש
והמכותין ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך
ציון היא דורש אין לה דורש אין לה
מכלל דבעיא דרישה: ושיהא יום הנף:
מ"ט *מחרה יבנה בית המקדש ויאמרו
אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מורה השתא
נמי ניכול ואינוה לא ידעי דאשתקד דלא
הוה בית המקדש האיר מורה התיר השתא
דאיבא בית המקדש עומר מתיר דאיבני
אימת איליבא דאיבני בשיתסר הרי התיר
האיר מורה אלא דאיבני בחמיסר מחצות
היום ולחלן תשתרי דהא תנן *הרחוקים
מותרין מחצות היום ולחלן לפי שאין ב"ד
מתעצלים בו לא צריכא דאיבני בליליא
אי נמי סמוך לשקיעת החמה (אמר) רב נחמן
בר יצחק אמר רבן יוחנן בן זכאי בשיטת ר'
יהודה אמר דאמר מן התורה הוא אסור דכתיב

עד

לשקיעת החמה דחמיסר קאמר שיהא י"ט הא אין צניט בית המקדש
דוחה י"ט דכתיבא פרק שני דשבעות (דף סו) ולולב פירכא
היא דתיקני לן הא דקאמרינן לא גריכא דאיבני בליליא הא נמי
אמרינן הכס ואין צניט בהמ"ק בליליא שנאמר וזביו הקיס את המשכן
ביום מקימין אותו ובלילה אין מקימין אותו אלא על כדך לירך
לחלק כמו שפירש בקונטרס דהי מילי צניט דאיבני אלא חלל מקדש
העידר צניט ומשולל גילה ויבא מן השמים שנה' מקדש ה' טעני דרך:
ולקחתם

ואמר רבן יוחנן בן זכאי עליהם כל היום כדמפרש טעמא בגמרא:
גמ' **מסרה יבנה בית המקדש** ויחזור דבר לאיסורו דהשתא
קרינא ביה עד הביאם ואי הוה נהיג צורבטו לאכול בהאיר מורה
דרין תורה אחיא למיכל נמי בצניט ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו
ט': **דאיבני אימס** - קד תששא דחיישין למחרה יבנה אימת
הגמור המאלכה דאיבא למיחש לאיסור חדש כל היום דלאמרינן
לרבן יוחנן בן זכאי למיחש השתא כל היום משום סירכא דהא
יומא: **אי יומא דאיבני צניטסר** - שלא נכנה עד יום ט"ז עלמנו:
סרי ספיר האיר המזרח - וספיר קאכלי דהאיר האיר המזרח ואין
לכן דמי מנא שיתסר לא התיר האיר המזרח שהי המקדש צניט אכלי
מחזק **היום ולסלן נספרי** - השתא דאי נמי אכלי האו יומא מחזקת היום
דודאי קרב העומר: **דמנן** - במסכת מנחות (ע) **סרחוקים** - מירושלים
מוסרין - בחדש: **מחזקת היום ולסלן** - לפי שירושלים שאין ב"ד
כלומר לשמא יבנה בליליא חייס ולא יהו פטויס לקור העומר עד סמוך
של קלאים ולזבין אותו שיוצו מימיו וטותין אותו ברבים של גרוסות
וימיינן אותו צ"ג נפה בגסה דוקא דאמרינן התם חזי שלא
יכולו להתעסק בו מחללין לילה לא יבחינו להרריזו למחר הדין האין:

עירובין לה.
ר"ס ל.
מנחות סח.

רס"ל מ"ז

— 66 —

דביות
הב"ח
(1) רש"י ד"ס
יקב לו וכו'
ז"ל חזון וכו'
ז"ל וכו' ולא
ואמר מתקן:

(כאבוס של
אלהים כ"ג)